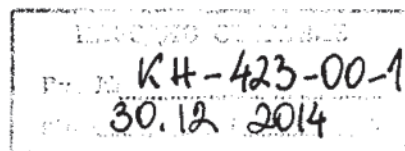


Изх. № 238
от 18.01.2014 год.



ДО
Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
В НС НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО
ПРОФ. ДПН ТОДОР ТАНЕВ
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО
ПРОФ. СТАНИСЛАВ СТАНИЛОВ
ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
В НС НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Относно: Идеи за належащи промени в сферата на средното образование.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ДАМЯНОВА,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА,

Обнадеждени от заявената от Вас решителност за промени в образователната система, предлагаме нашите предложения. Те са обобщени след многобройни контакти с действащи преподаватели, вследствие на което можем да твърдим, че са актуални и надеждни.

ПРЕДЛАГАМЕ

- Премахване на количествените оценки за учениците в начален етап, които са неуспешни, особено по предметите от т. нар. художествено-естетически цикъл: музика, изобразително изкуство, домашен бит и техника, физическо възпитание и спорт;
- Премахване на външното оценяване в 4 клас – формата и методиката за изпита са неефективни: проверката на знанията на ученика с един-единствен тест по определен предмет не дава реална представа и обективна оценка за знанията му въобще, поради наличие

на редица психологически, здравословни и др. фактори, които се появяват в изпитния ден;

- Да се повтаря първи клас, когато ученикът не е ограмотен. Допълнителната лятна работа не компенсира липсата на знания, преподавани цяла учебна година. Явяването на учениците в училище през ваканцията зависи от родителите, а родителите точно на тези деца отказват да ги водят и прибират. Така тези ученици изостават в ученето и се демотивират, защото не успяват да догонят връстниците си;

- Отчита се претовареност на учебните програми в начален етап, което недвусмислено се посочва и от родителите при проведените с тях анкети. Липсва достатъчен брой часове за упражнения на знанията, в резултат на което някои ученици изостават от съучениците си.

Консултациите, които включват няколко ученици, не постигат нужния ефект, защото не са индивидуални.

- Дневният разпис от учебни часове на учениците от начален етап е претоварен. Предвид възрастовите и психолого-педагогическите характеристики на малките ученици дневната натовареност от 5/още в първи клас/ и 6 часа е прекомерна за тях.

Необходимо е да се преработят учебните планове и учебните програми /с водещото участие на действащи учители/, като се намали обема на учебното съдържание, което не е възможно да се усвои от по-голямата част от учениците в рамките на предвидените по учебен план часове.

Например, напълно излишно е определянето на брой звукове и букви в състава на думата в първи клас, определяне на брой звукове в букви **я, ю, щ, ъ** в зависимост от мястото им в думите, както и съставянето на звукови модели на думи и модели на изречения, когато най-важното за децата е да се научат да четат, и то с разбиране и да заобичат четенето като предпоставка за постигане на функционалната им грамотност.

По някои предмети /напр. Български език и литература, Математика, Човекът и обществото и Човекът и природата/, не са предвидени достатъчно часове за упражнение на знанията.

- Оказва се, че все по-малко е времето за нормално общуване от страна на учителя с децата поради огромния учебен материал, с който са натоварени програмите. Да се даде възможност на учителя за повече свобода и творчество в решенията му кога и как да организира и проведе даден учебен час, реагирайки според ситуацията, в която го поставят учениците.

- Държавните образователни изисквания да се променят в съответствие с Европейския проект "Осемте ключови компетенции за

учене през целия живот”, за да може в българското училище да се получават знания с практическа насоченост, да се постигне мотивираност в обучението, да се изградят познавателни способности у учениците и да се дава адекватно на нуждите и изискванията на съвременното образование. Осемте ключови компетенции са:

- комуникиране на майчин език;
- комуникиране на чужди езици;
- математически умения и основни познания в науката и технологиите;
- компютърни умения;
- обучение как да учим;
- социални и граждански компетенции;
- инициативност и предприемчивост;
- културни познания.

- Да се намали броя на учениците в паралелка до 20, за ПИГ до 16, като не се дава възможност тази бройка да се увеличава по причини, които често директорите на училища измислят и изтъкват, само за да получат разрешение от МОН и по този начин – повече средства в бюджетите си. /Парите следват ученика./ Практиката показва, че обучението на повече от 20 ученици в паралелка е неефективно. Освен това редно е във всички училища пълняемостта в паралелките да е еднаква и броят на паралелките да е съобразен с **капацитета** на училището;

- Крайно време е правата на учителя да станат поне равни на задълженията им и в никакъв случай да не са по-малко от тези на учениците и техните родители. Наказанията на учениците за допуснати неизвинени отсъствия или хулигански прояви да са свързани с парични глоби на техните родители. Сега действащите наказания нямат нужния възпитателен ефект върху ученика, а родителите бягат от отговорност и прехвърлят вината за поведението на децата си върху учителя.

- **Квалификацията на учителите да се обвърже със заплащането на труда им и да се финансира от МОН, за да се мотивират преподавателите да я повишават и повече млади хора да се насочат към реализация в тази професия.**

Категорично да бъдат увеличени драстично учителските възнаграждения;

- Да не се допуска наличие на **равно или по-високо от това на учителите висшисти трудово възнаграждение за служители със средно образование / съответно по-нисък ценз /**, които работят в училищата и където **след стриктна проверка от страна на МОН** се констатира такава аномалия, да бъде премахвана.

Да се определи стандартна таблица за допустимото месечно възнаграждение за всички длъжности в училищата.

- Да се изравнят основните заплати на педагогическия персонал в едно училище и от тази позиция да се предприемат следващи изменения.

- За евентуалното повишаване на основната заплата на съответен педагог, директорът на училището да се обоснове пред педагогическия съвет и предложението да бъде гласувано от учителския колектив. При 2/3 мнозинство „за“ да се премине към издаване на заповед.

- Да се следи чрез проверки от МОН / вкл. чрез анкети / за паразитни назначения в училищата, които обслужват личните потребности на директорите. Впрочем, паразитни щатове се разкриват и в Регионалните инспекторати по образование;

- Продължителността на педагогическите съвети да е най-много 1.5-2 астрономически часа;

- Да не се допуска провеждането на учителски съвети по време, когато част от учителите имат учебни часове. От една страна присъствието на всички педагози е задължително, а от друга те нямат възможност за участие. При това положение решенията са нелегитимни, а протоколите обикновено са фалшиви;

- Оригиналните протоколи от педагогическите съвети и общите събрания да се подписват /на всяка страница/ от избрани от колектива най-малко трима души и се съхраняват заедно с преписите. Това ще прекрати порочната практика да се фалшифицират важни документи, които обслужват единствено директорите, решили да извършат такова престъпление.

- Да се упражнява контрол върху директорите за подобни некоректни действия;

- Факт е, че голяма част от директорите след няколко години на тази длъжност започват да се отъждествяват с нея, а не със собствените си лични качества. Това допринася за ползването на недопустими прийоми – натиск, заплахи за демонстриране на власт, в т. ч. и корупционни практики, / някои от които са публично известни /.

Горепосоченото създава необходимост от:

- **Въвеждане на мандатност за директорите с продължителност не повече от два мандата по 4 години, без право на трети такъв;** В резултат в училищата ще има благоприятен психологически климат и положителната мотивация за творчество у учителите.

- **Да се даде възможност на учителските колективи да избират**

своя директор, както и да му отнемат правомощията с 2/3 мнозинство.

Провежданите конкурси често не са обективни / обикновено става дума за политически назначения / и дават възможност на хора без творческо мислене и отношение към учителските колективи и учениците да вредят на микроклимата в общността;

Директорът на училище трябва да е широко скроена личност, която успешно работи в екип и може да работи с размах, приемайки и нестандартни идеи в полза на институцията и децата. Неподходящият директор превръща училището в свое феодално владение и унищожава ентузиазма на преподавателите. Справка от съседна Румъния, която вече ни води по успешно реформирани сектори показва, че директорите на училища остават на тази длъжност от 2 /две/ до 4 /четири/ години;

- Да се дава възможност за по-ранно пенсиониране на учителите /40-45години/ с оглед безспорните доказателства за голямото психическо натоварване, на което те ежедневно са подложени. След навършване на тази възраст да бъдат насочвани за работа към различни социални и административни служби.

Статистическите данни недвусмислено доказват, че след дългогодишен педагогически стаж у учителите се наблюдават депресии и други психологически проблеми, свързани с огромното натоварване. /Известно е, че болшинството от учителите над 45-годишна възраст ползват антидепресанти/. Заболяемостта на упражняващите тази професия е с пъти по-висока от средната за страната.

Необходимо е тези, които работят с деца / особено в начална училищна възраст / да са млади, енергични и с добър здравословен статус. Такива са предпочитани и от самите ученици;

- В университетските програми заедно с педагогическата специалност да се изучава и друга, която по-късно да послужи на учителя да се реализира с втора професия;
- Категоризация на учителския труд. **Той е съпоставим** с труда на работещите в полицията и армията;
- Да се даде възможност учителите да получават средства както за дрехи, така и за **очила**, както това се полага на директори, помощник-директори и ръководители на компютърни кабинети;
- В голяма част от училищата за нуждите на преподавателите в пряката им работа **директорите не подсигурият** задължителните химикалки, маркери за писане върху бяла дъска, ксерокс и листа за него

и тонер, папки и др. консумативи. Това налага преподавателите със **собствени средства** да закупуват материали, необходими за пряката им работа, включително и за ремонт на класни стаи, което е недопустимо ;

- Във всички учебни стаи да се подсигурят компютри / а по-добре мултимедии /;

- Да се даде възможност учителите да ползват карти за почивка с намаление в определени почивни бази;

- Да се извършват безплатни медицински прегледи веднъж годишно за всички учители. В тях да се включат изследвания, които не дублират задължителните годишни профилактични прегледи при личния лекар. В сегашния вариант т. нар. безплатни прегледи за учителите се извършват веднъж на три години и се заплащат от бюджета на училището. Така се стига до двойно заплащане за едни и същи прегледи;

- Да се премахне излишната документация, която отнема голяма част от времето на учителя и затормозява неговата творческа дейност; - излишните разпределения, индивидуални творчески планове, дневници за консултации. **Материалната книга**, в която учителите вписват ежедневно взетите учебни теми да бъде в електронен вариант.

Попълненото може да се принтира в края на работния ден и се завери от директора;

- Единствения критерий за оценка на учителите да бъде прогреса в знанията за определен период от време, както и атмосферата, която създава в часовете и в училищния колектив и приносът му за издигане авторитета на училището;

- Изготвяне на критерии, по които да се определя една училищна сграда какъв капацитет има, т.е. колко точно ученици могат да се обучават на целодневна организация;

- Забрана на двусменния режим на обучение в класно-урочна дейност за учениците като неефективен и нецелесъобразен от функционална, здравословна и финансова гледна точка. Така ще се получи естествено равномерно разпределение на учениците в различните училища.

- Превишаването на броя ученици да води до глоби - така ще се

осигурят необходимите условия за качествен образователен процес. В някои училища се използват неподходящи помещения / напр. мазета / вместо нормално ситуирани класни стаи с цел набиране на повече ученици, съответно повече пари в делигираните бюджети.

- Да се изпълнява изискването за осъществяване на строг контрол

върху продажбите на хранителни стоки в училищните лавки, където се предлагат нездравословни лакомства за децата;

- Да се изисква от директорите да следят стриктно за хигиената,

отоплението и осветлението в училищните помещения и дворовете на училищата. Училищните тоалетни да са снабдени с консумативи и топла вода;

- Да се изготвят критерии за оценяване на училищата и да има категоризация по обективни критерии: успеваемост на Външно оценяване - 7 клас и Държавни зрелостни изпити, осигурена МТБ според определени критерии, развити извънкласни дейности, осигурено целодневно обучение, осигурено място за отдих и почивка на деца и учители...**т.е да отпадне приложението на делегираните бюджети в този вариант - само отчитане на брой деца, което води до компромиси и опорочава системата, включително дава възможности на директорите да злоупотребяват със предоставените средства;**

- Целодневната организация на учебния процес да се обвърже със задължителен следобеден сън за децата до 4-ти клас. Да се ангажират двама учители за работа в ПИГ, за да успеят и по-трудно успяващите да получат индивидуална помощ за усвояване на учебния материал. **Часовете за самоподготовка в ПИГ да не дублират класно-урочната дейност, а да се създадат учебници с образователно-занимателни задачи, чрез които децата да допълват знанията си играйки.** Така ще се избегне огромната пренатовареност и умора на учениците. Да се подсигурят качествени занимателно-образователни игри и други материали за съответните възрастови групи в ПИГ. Да се облекчат учебните програми, които трябва да са съобразени с интелектуалните възможности на средно статистическото дете, а по този начин да се намали и тежестта на даваните за домашна работа задачи.

- Когато начални учители вземат часове, замествайки свои колеги в горен курс, **да им се заплаща като на специалисти.** Така се постъпва в обратния случай, независимо от факта, че другите не са положили изпити по съответните методики за преподаване в Начална училищна педагогика;

- Динамичното развитие на технологиите благоприятства ролята на регионалните инспекторати като координиращо и контролиращо звено постепенно да отпадне. Би било по-градивно да се ползва швейцарския опит, при който действащи учители допълват работното си време с проверяващи и инспектиращи дейности. Понастоящем регионалните инспекторати по образование непрекъснато изискват от училищата справки от всякакъв вид, осъществяват контрол, проверявайки най-вече документацията, а не реалната атмосфера в училищата и по този начин оправдават съществуването си, без реално да вършат някаква градивна дейност.

В момента съществуват допълнителни ангажименти, които фиктивно са описани, без да допринасят реална полза. Учителят се натоварва с 8 часов работен ден в училище и след прибирането си у дома отделят още време за подготовка. При по-добра организация би могло времето на учителя след пряката му работа с децата да е свързано с инспектиращи дейности, подготвяне на материали за Министерството, отнасящи се до нови идеи и др.

Това ще способства от една страна за драстично намаляване на администрацията и от друга - възможност за пренасочване на по-голям финансов ресурс в пряка полза за училищата и учениците;

- Работа в екип с неправителствени организации, обществени институции, други училища;
 - Наличие на работещи Училищни настоятелства, които не съществуват само формално, а развиват дейност, която им е вменена от Устава;
 - Социализацията на децата със СОП да се обвърже единствено чрез дейности, свързани с предметите от художествено-естетическия цикъл. Практиката доказва, че присъствието им в часовете с преподаване на знания по основните предмети е неефективно и пречи на концентрацията на останалите ученици от класа.
 - Учители, работещи с деца със СОП, нямат нужната квалификация за адекватна работа с тях, вследствие на което обучението им е неефективно. Необходими са обучителни курсове с такава насоченост за учителите.
 - Огромното количество документация, която се изписва за деца със СОП, да се сведе до минимум. Всички допълнителни дидактични материали, помагала, образователни игри и т.н. да се подсигурият от училището, след подадена от учителите заявка. Понастоящем те са за сметка на учителя.

Реализирането на горепосочените предложения ще върнат

самочувствието на българския учител, който от години получава само упреци и сякаш умишлено бе сринат неговия обществен статус.

С голяма болка и загриженост отправяме към Вас своите предложения, надявайки се, че не само на думи /както това сториха Вашите предшественици/, а с делата си ще защитите интересите на българския учител, когото пренебрегваха редица предходни правителства.

Убедени сме, че реализирането на идеите, които представяме в настоящото писмо ще свалят огромна част от напрежението в системата и ще благоприятстват за подобряване на микроклимата в общността, а оттам и за по-качествен учебно-възпитателен процес.



В Япония единствените поданици, които не са длъжни да се покланят на императора, са учителите. Причината е, че японците смятат, че без учителите не може да има императори.

Не е нужно да се учим от японците. Ние имаме изконни български традиции.

Да се обърнем към тях!

КРАСИМИР МИХАЙЛОВ

областен координатор на гражданско движение „ДНЕС“

гр. Видин 3700

ул. „Оборище“ № 5

GSM 0898970122

mail: vidin_bg2009@abv.bg



НЕНЧО НЕШЕВ

председател на гражданското движение „Видин“

гр. Видин 3700

ул. „Акад. Стефан Младенков“ 17